

Conclusions

Legal and technical solutions designed for traditional crime control are likely to fail in the area of cybercrime. Legislation needs to address this area in an innovative and forward-looking manner, taking into account all technological and privacy implications.

The investigation and prosecution of cybercrime is too often interpreted as being in conflict with the interest of companies and private citizens.

Cybercrimes are very heterogeneous in character, ranging from attacks against computer systems or data to traditional crimes committed by means of ICT systems, and hence demands a flexible law enforcement strategy.

Cybercrime is not always committed by (international) organised crime. However, the activities of organised crime groups – such as money laundering, child pornography distribution – can to a great extent be facilitated by Information and Communication Technology.

Law enforcement investigative efforts are often hampered by the difficulty to track down historical electronic data necessary for locating and identifying cyber-criminals.

Traditional methods of international law enforcement co-operation are rather limited given the speed with which cybercrime is usually committed.

Any consideration of regulatory efforts should be mindful of the risk of creating “cybercrime havens” in non-regulated jurisdictions.

Recommendations

Major diplomatic and legal effort needs to be invested in the convergence of legislation, regulations, and guidelines that are adopted within different international frameworks, in order to prevent a proliferation of conflicting legislative instruments in the control of cybercrime.

The draft Convention on cybercrime of the Council of Europe should be the basis for harmonising domestic laws and enhancing co-operation at the international level. The incoming Belgian EU Presidency should call for EU Member States to quickly ratify the Convention and the EU should encourage other States (e.g., the EU applicant countries, and the US) to do likewise.

Recognition is needed that cybercrime imposes new demands on the organisational, legislative, and investigatory orientation of law enfor-

cement bodies, notably resources, the principles of territoriality, identity, time, and privacy.

It is necessary to ensure that dedicated units across the EU are available 24/7 with the necessary technical and judicial support.

Means to detecting and preventing cybercrime should include the collection and dissemination of national efforts in “best practice”.

Police, prosecutors and judges should be trained in cybercrime-related law enforcement.

The use of source authentication (i.e., digital signatures, website certificates etc) should be encouraged in the public interest.

All countries should be encouraged to establish the capability to order immediate preservation of specific data held by providers within their jurisdiction. Countries should ensure that these measures do not conflict with other requirements (privacy, data retention). States should authorise under domestic law the capability to rapidly trace the origin and destination of communications (e.g., through multiple providers in a country, using a single order), and in response to an international request.

The relationship between ISP's and regulators is a crucial one that needs constant effort and an ongoing and intensive dialogue.

The principle of mutual recognition of decisions (Tampere 1999) should be promoted in EU-US law enforcement co-operation concerning cybercrime taking into account maximum standards of (legal) accountability.

New legislation needs to remain technology neutral to avoid creating loopholes or overly specific regulations.

G. VERMEULEN

Rechtshulp en advocatuur

De juridische tweedelijsbijstand

De vorige bijdrage in de rubriek rechtshulp en advocatuur handelde over de juridische eerste-lijsbijstand. In deze bijdrage wordt een overzicht gegeven van de juridische tweedelijsbijstand die door advocaten wordt verleend.

In artikel 508 § 1 2° Ger. W. wordt juridische tweedelijsbijstand omschreven als “de juridische bijstand die wordt verleend aan een natuurlijk persoon in de vorm van een omstandig juridisch advies, bijstand al dan niet in het kader van een procedure of bijstand bij een geding met inbegrip van de vertegenwoordiging in de zin van artikel 728.”

Wanneer een advies onder de eerstelijnsbijstand ressorteert en wanneer onder de tweedeelijnsbijstand is niet zo duidelijk. Vast staat dat een advies tweedelijnsbijstand is van zodra het omstandig is. Maar wat is een omstandig advies?

De wet en ook de uitvoeringsbesluiten schep- pen geen klaarheid op dit punt.

Zoals uit de vorige bijdrage is gebleken is het nochtans van belang te weten waar precies het onderscheid dient gemaakt te worden, daar tweedelijnsbijstand enkel en alleen door advocaten zou kunnen verleend worden, wat niet het geval is bij eerstelijnsbijstand.

Duidelijker is dat brieven schrijven, overeenkomsten opstellen en de rechtzoekende bijstaan in het kader van een procedure als tweedelijnsbijstand dient beschouwd te worden. De rechtzoekende vertegenwoordigen in het kader van een procedure is dat zeker.

ORGANISATIE VAN DE TWEDELIJNSBIJSTAND

Het is de Raad van de Orde van Advocaten die aan elke balie een Bureau voor Juridische Bijstand organiseert.¹

Jaarlijks wordt door de Raad een lijst opgesteld met de advocaten die in hoofdzak of in bijkomende orde pro-Deoprestaties wensen te verrichten in het kader van de tweedelijnsbijstand. Deze lijst wordt ter beschikking gesteld van het Bureau voor Juridische Bijstand.

Met de Wet van 23 november 1998 wordt dus definitief een einde gesteld aan de jarenlange gewoonte om voornamelijk advocaten-stagiairs aan te duiden als pro-Deoadvocaten. Elke advocaat die zich daartoe beroepen voelt kan, sedert de Wet van 1998, de rechtzoekenden pro Deo bijstaan.

AANSTELLING VAN EEN PRO-DEOADVOCAAT

Op drie verschillende wijzen kan de rechtzoekende de bijstand van een pro-Deoadvocaat bekomen.²

– Als de rechtzoekende zich eerst gewend heeft tot de eerstelijnsbijstand kan hij door de persoon die hem deze bijstand heeft verleend doorverwezen worden, wanneer blijkt dat er meer omstandig advies dient verleend te worden of indien er bijstand dient verleend te worden of vertegenwoordiging nodig is.

– De rechtzoekende kan ook rechtstreeks een advocaat contacteren. Wanneer deze vaststelt dat

zijn cliënt in aanmerking komt voor kosteloze juridische bijstand en de geconsulteerde advocaat zich heeft ingeschreven op de jaarlijks door de Raad van de Orde opgemaakte lijst, dan kan de advocaat rechtstreeks bij het Bureau voor Juridische Bijstand zijn aanstelling als pro-Deoadvocaat vragen.

– De rechtzoekende kan zich ook wenden tot het Bureau voor Juridische Bijstand zelf. Deze organiseren op vastgestelde tijden spreekuren waar de rechtzoekende advies kan vragen en waar, indien nodig, onmiddellijk de aanstelling van een pro-Deoadvocaat kan gedaan worden.

In spoedeisende gevallen, zoals bijvoorbeeld de bijstand van minderjarigen bij de Jeugdrechtsbank, kan de rechtzoekende zich wenden tot een advocaat van de wachtdienst. Deze zal onmiddellijk de nodige bijstand verlenen en nadien bevestiging van zijn aanstelling aan het Bureau voor Juridische Bijstand vragen.

WIE KOMT IN AANMERKING VOOR DE AANSTELLING VAN EEN PRO-DEOADVOCAAT?

Deze materie wordt geregeld bij K.B. van 20 december 1999 tot vaststelling van de voorwaarden van de kosteloosheid van de juridische eerstelijnsbijstand en van de gedeeltelijke of volledige kosteloosheid van de juridische tweedelijnsbijstand en de rechtsbijstand.

Samenvattend zijn er twee categorieën te onderscheiden:³

- rechtzoekenden wiens inkomen zich onder een bepaalde grens situeert;
- rechtzoekenden welke vermoed worden onvermogen te zijn.

1. De rechtzoekenden wiens inkomen zich onder een bepaalde grens situeert:

Concreet betekent dit dat in aanmerking komen voor de aanstelling van een pro-Deoadvocaat, de alleenstaande rechtzoekende die een netto inkomen heeft van minder dan 25.000⁴ BEF of de samenwonende met een netto inkomen dat kleiner is dan het 'voor beslag vatbare minimumbedrag', thans 33.400 BEF.⁵

Overeenkomstig het K.B. van 20 december 1999 mag per persoon ten laste een aftrek gebeuren van 10 % van het bestaansminimum.

3. K.B. van 20 december 1999, B.S. 30 december 1999.

4. Jaarlijks aanpasbaar conform art. 1 § 1 laatste lid K.B. van 20 december 1999, B.S. 30 december 1999.

5. Art. 1409 Ger. W. zoals aangepast bij K.B. 6 december 2000 tot uitvoering van artikel 1409 § 2 Ger. W., B.S. 14 december 2000, 41847-41848.

1. Artikel 508/7 Ger. W.

2. Artikel 508/9 Ger. W.

Ook mag rekening gehouden worden met de lasten die voortvloeien uit een buitengewone schuldenlast.

2. De rechtzoekenden die vermoed worden onvermogen te zijn:

- de rechtzoekende die het bestaansminimum uitgekeerd krijgt;
- de rechtzoekende die het gewaarborgd inkomen voor bejaarden uitgekeerd krijgt;
- de rechtzoekende die een vervangingsinkomen voor gehandicapten geniet, zonder integratievergoeding;
- de rechtzoekende die een kind ten laste heeft dat gewaarborgde kinderbijslag geniet;
- de rechtzoekende die huurder is van een sociale woning met een huurprijs die overeenstemt met de helft van de basishuurprijs;
- de minderjarigen;
- de kandidaat-vluchtelingen;
- de personen in hechtenis.

Het K.B. van 20 december 1999 voorziet verder nog in een systeem van gedeeltelijke kosteloosheid. Wie een netto gezinsinkomen heeft dat schommelt tussen het bedrag van het bestaansminimum en het bedrag bedoeld in artikel 1409 § 1 2° Ger. W., zijnde het bedrag dat voor 2/5 kan in beslag genomen worden, komt in aanmerking voor deze gedeeltelijke kosteloosheid. Het betreft het gedeelte van de bedragen boven 35.800 en tot ten hoogste 43.200 BEF per kalendermaand.⁶

Wie de aanstelling van een pro-Deoadvocaat wenst te bekomen dient uiteraard aan te tonen dat hij hiervoor in aanmerking komt.

De documenten die daartoe dienen overgelegd te worden aan het Bureau voor Juridische Bijstand verschillen naar gelang het gaat om personen wiens inkomen zich onder een bepaalde grens situeert, dan wel wanneer het gaat om rechtzoekenden die vermoed worden minvermogen te zijn.

De eerste categorie brengt uiteraard de inkomstegegevens voor, zodat onmiddellijk kan nagekeken worden of de in het K.B. bepaalde inkomensgrens al dan niet wordt overschreden.

De tweede categorie brengt bewijsstukken voor naar gelang de reden waarom zij vermoed worden minvermogen te zijn.

- de rechtzoekende die een vervangingsinkomen voor gehandicapten geniet brengt de beslissing van de Minister van Sociale Zekerheid voor;

- de rechtzoekende die een kind ten laste heeft dat gewaarborgde kinderbijslag geniet legt

een attest voor van de Rijksdienst voor kinderbijslag;

- de rechtzoekende die een sociale woning huurt waarvan de huurprijs de helft bedraagt van de basishuurprijs brengt de laatste huurberekeningsfiche voor;

- de minderjarige legt zijn identiteitskaart voor;

- de asielzoeker legt het bewijs voor dat hij een asielaanvraag indiende;

- de persoon in hechtenis legt het bewijs van deze hechtenis voor.

De hier opgegeven bewijsstukken dienen overgelegd te worden aan het Bureau voor Juridische Bijstand samen met de vraag tot aanwijzing van een pro-Deoadvocaat. In spoedeisende gevallen mag de aanvraag reeds ingediend worden en zal het Bureau een termijn bepalen waarbinnen de stukken alsnog dienen overgelegd te worden.

BESLISSING TOT TOEWIJZING VAN EEN PRO-DEORAADSMAN

Op basis van de haar voorgelegde stukken zal het Bureau voor Juridische Bijstand beslissen of er al dan niet een pro-Deoraadsman aangesteld wordt.

Deze beslissing wordt genomen binnen de 15 dagen en is met redenen omkleed.

De rechtzoekende die het met deze beslissing niet eens is kan binnen de maand na de kennisgeving tegen deze beslissing beroep aantekenen bij de Arbeidsrechtbank.

TERUGVORDERING VAN DE TOEGEKENDE BIJSTAND

In een aantal gevallen kan de toegekende vergoeding voor de juridische tweedelijnsbijstand worden teruggevorderd van de rechtzoekende:⁷

- wanneer er zich een wijziging heeft voorgedaan in het vermogen van de rechtzoekende

- wanneer de rechtzoekende voordeel heeft gehaald uit het optreden van de advocaat, in die mate dat, wanneer het voordeel zou hebben bestaan op het moment van de vraag tot aanstelling, de pro-Deoaanstelling niet zou gebeurd zijn
- wanneer de rechtzoekende valse verklaringen heeft afgelegd of bedrieglijke middelen gebruikt heeft.

In het geval de rechtzoekende of zijn advocaat tegemoetkomingen heeft ontvangen in het kader van de rechtsbijstandsverzekering vordert de Schatkist de verleende bedragen in het kader van de tweedelijnsbijstand terug.

6. *Idem* voetnoot 4.

7. Art. 508 § 20 Ger. W.

De vergoeding van de aangestelde advocaten in het kader van de tweedelijksbijstand wordt geregeld in een K.B. van 20 december 1999 tot vaststelling van de voorwaarden, de toekenningen, de tarieven en de wijze van uitbetaling van de vergoedingen.⁸

Dit K.B. voorziet in een puntenlijst per taak die door de advocaat is verricht.

Nadat de aangestelde advocaat alle door hem te verrichten prestaties heeft verricht dient hij bij het Bureau voor Juridische Bijstand een verslag in.

Op basis van dit verslag worden door het Bureau voor Juridische Bijstand aan de geleverde prestaties punten toegekend, dit overeenkomstig de puntenlijst van het K.B. van 20 december 1999.

Jaarlijks stelt het Bureau voor Juridische Bijstand aan de hand van de ingediende verslagen een jaarverslag op. Jaarlijks maken alle balies hun jaarverslag over aan de Nationale Orde, waarna een kruiscontrole volgt. Dit houdt in dat de balies de jaarverslagen van hun collega's uit een rechtsgebied van een anderstalig Hof van Beroep controleren.

Na goedkeuring van alle verslagen maakt de Nationale Orde een verslag over aan de Minister van Justitie. Rekening houdend enerzijds met het totaal van de punten ingediend door alle balies samen en anderzijds met het toegekende budget, maakt de Nationale Orde aan de minister een voorstel over voor de waarde van één punt.

Na goedkeuring door de minister kan het bedrag voorzien in de begroting worden overgemaakt aan de Nationale Orde, die dan verder zorgt voor de verdeling van de gelden over de verschillende balies. Via het Bureau voor Juridische Bijstand vinden de bijdragen dan uiteindelijk hun weg naar de pro-Deoadvocaten.

Gelet op de huidige discussie die wordt gevoerd over de splitsing van de Nationale Orde van de Advocaten wordt de feitelijke verdeling overgelaten aan de Vereniging van Vlaamse Balies en haar Franstalige tegenhanger.

LUC DE SOMER en KATI VERSTREPEN

Strafuitvoering en justitiële hulpverlening

Het slachtoffer in de wetgeving inzake de Voorwaardelijke Invrijheidstelling

1. HET NIEUW WETTELIJK EN REGLEMENTAIR KADER

Het stelsel van de voorwaardelijke invrijheidstelling¹ werd in ons land ingevoerd door de Wet van 31 mei 1888, algemeen gekend als de Wet Lejeune.

Eind juni 1996 stelde de toenmalige Minister van Justitie DECLERCQ zijn 'Oriëntatienota Strafbeleid en Gevangenisbeleid' voor, waarin onder meer een herziening van het stelsel van de VI in het vooruitzicht was gesteld. De dramatische gebeurtenissen in augustus 1996 rondom de vermiste kinderen, waarin de voorwaardelijk vrijgestelde DUTROUX als verdachte werd aangehouden, trokken als een schokgolf door het land. De publieke verontwaardiging en de werkzaamheden van de parlementaire onderzoekscommissie aangaande de vermiste kinderen maakten dat er versneld werk werd gemaakt van een hervorming van de VI.

De Wet Lejeune werd vervangen door enerzijds de Wet van 5 maart 1998 betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling en tot wijziging van de Wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers, vervangen door de Wet van 1 juli 1964,² anderzijds door de Wet van 18 maart 1998 tot instelling van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling.³ Beide verschenen in het *Belgisch Staatsblad* van 2 april 1998.

Het Koninklijk Besluit van 10 februari 1999 houdende uitvoeringsmaatregelen inzake de voorwaardelijke invrijheidstelling⁴ stelde de inwerkingtreding vast op 1 maart 1999.⁵

Ten slotte moet nog verwezen worden naar de Omzendbrief nr. Coll. 9/99 van het College van de procureurs-generaal bij de Hoven van Beroep en de Ministeriële omzendbrieven nrs. 1669 en 1679 'Nieuwe regeling inzake de voorwaardelijke invrijheidstelling' van respectievelijk 26 februari en 6 april 1999.

1. Hierna afgekort tot VI.

2. Hierna afgekort tot WV1.

3. Hierna afgekort tot CV1.

4. Hierna afgekort tot K.B.

5. B.S. 23 februari 1999.

8. K.B. van 20 december 1999, B.S. 30 december 1999.